

Natuurbeschermingsvereniging

West Zeeuws-Vlaanderen

Secretariaat:
 Philipsweg 9a,
 4501 PH OOSTBURG
 e-mail:
secretariaat@duumpje.nl

Oostburg, 1 juli 2026.

Uploaden via www.rvo.nl/programma-vawoz

Betreft: Zienswijze Ontwerpprogramma VAWOZ

Geachte lezer,

Graag maakt Natuurbeschermingsvereniging 't Duumpje ("NBV 't Duumpje") gebruik van de mogelijkheid met deze zienswijze te reageren op Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ) - (Ontwerp)programma.

De vereniging, bestaande uit ruim 350 leden, heeft geen betaalde krachten in dienst en is als lid-organisatie aangesloten bij de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf). NBV 't Duumpje behartigt de belangen van natuur en landschap in de meest brede zin binnen haar werkgebied, dat wordt begrensd door de kustlijn (Westerschelde/Noordzee), de grens met België en in het oosten door de westelijke Braakmanpolderdijk.

Het VAWOZ-voorkeursalternatief naar Zeeuws-Vlaanderen ligt vanaf de aanlanding bij Nieuwvliet-Bad binnen dit werkgebied. Daarin ligt ook de Paulinapolder, zoeklocatie voor het converterstation, 2 kerncentrales en de realisatie van een 380 kV hoogspanningsstation.

NBV 't Duumpje onderschrijft de urgentie van de energietransitie en de essentiële rol van windenergie op zee daarin. Windenergie op zee is noodzakelijk voor het behalen van klimaatdoelen en het vergroten van de energie-onafhankelijkheid van Nederland. Het aan land brengen van deze energie is onvermijdelijk en de vereniging is er zich van bewust dat dit ingrijpende effecten kan hebben voor de belangen die zij behartigt.

Wij verzoeken u onderstaande aandachtspunten nadrukkelijk te betrekken bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief.

Ontbrekende informatie.

Met betrekking tot de context (raakvlakken met 380kV aansluiting/station en NKC) is nog veel onbekend en onzeker. Ook ontbreekt detailuitwerking en er wordt in het Ontwerpprogramma veelvuldig verwezen naar nog te ontwikkelen projectprocedures, waarmee t.z.t. tegemoet moet worden gekomen aan de Natuurherstelverordening (NHV) en andere relevante wetgeving. Wij hechten eraan hier te vermelden dat de keuzes welke nog gemaakt moeten worden, zorgvuldig, integraal en toekomstbestendig dienen te zijn en niet mogen leiden tot structurele aantasting van natuurwaarden. De ecologische draagkracht van zee en land is een harde randvoorwaarde en moet bepalend zijn in de selectie van de uiteindelijke uitvoering.

Doorkruising Natura 2000-gebieden.

Vóór de aanlanding bij Nieuwvliet-Bad, doorloopt het voorkeursalternatief Zeeuws-Vlaanderen de 2 Natura 2000-gebieden "Voordelta & Vlake van de Raan" en "Westerschelde & Saeftinghe". Door decennialang baggeren, ontoereikende compensatie en beheer zijn m.n. voor Westerschelde & Saeftinghe de instandhoudingsdoelstellingen niet bereikt.

Dit rechtvaardigt de volgende vraag: welke beheersmaatregelen worden er derhalve getroffen om deze Natura 2000-gebieden goed te beschermen, zodat deze bindende instandhoudingsdoelstellingen niet verder in gevaar komen?

De volgende opmerking, die een gebrek aan vertrouwen weerspiegelt, lijkt ons hier relevant: de door de Nederlandse Staat aangegane natuurcompensatieverplichting i.v.m. aanleg 2e Maasvlakte, is na ruim 15 jaar en juridische touwtrekkerij nog steeds niet gerealiseerd.

Raakvlakken met andere opgaven en de integrale analyse.

Het voorkeursalternatief Zeeuws-Vlaanderen heeft een belangrijke samenhang met (1) het project 380kV verbinding/ hoogspanningsstation Zeeuws-Vlaanderen en (2) de Projectprocedure Nieuwbouw Kerncentrales (NKC).

Eén randvoorwaarde voor de aanlanding van Wind op zee in Zeeuws-Vlaanderen bepaalt dat het hoogspanningsstation van 380kV netuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen operationeel moet zijn. De ontwerp-voorkeursbeslissing over de locatie van het station valt na de publicatie van dit ontwerpprogramma VAWOZ.

Na de kamerbrief hierover (19 juni 2026: Brief van de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat en van de minister van Klimaat en Groene Groei) is de locatie Paulinapolder/Mosselbanken - nadrukkelijker dan in het nu voorliggende VAWOZ-ontwerpprogramma beschreven - in beeld als locatiekeuze voor de nieuwbouw kerncentrales. Zowel het converterstation in het VAWOZ voorkeursalternatief Zeeuws-Vlaanderen als de NKC kijken naar dezelfde zoeklocatie in de Paulinapolder/Mosselbanken.

Ook de ontwerp-voorkeursbeslissing over de locatie van de kerncentrales valt na de publicatie van het ontwerpprogramma VAWOZ.

Het voorliggende ontwerpprogramma maakt o.i. onvoldoende duidelijk of beide elektriciteitsbronnen elkaar geheel/gedeeltelijk uitsluiten. De volgende citaten uit het ontwerpprogramma dragen niet bij aan een eenduidige projectdefinitie:

- *"Als er in Zeeland kerncentrales gerealiseerd worden, is er geen aanlanding van Wind op zee inpasbaar."* (Blz. 25)
- *"Als gekozen wordt voor de nieuwbouw van twee kerncentrales dan is het niet mogelijk om ook een 2GW-aanlanding aan te sluiten in Zeeland."* (Blz. 58)
- Volgens de beschrijving onder 10.5.3.(blz. 63) kan de keuze alsnog gemaakt worden. *"Bij de start van een projectprocedure voor de aanlanding in Zeeuws-Vlaanderen zal er een integrale afweging plaatsvinden in relatie tot de beslissing over de locaties van de kerncentrales en het hoogspanningsstation. Dan moet opnieuw gekeken worden of de aanlanding past op het hoogspanningsnet."*

De integrale analyse, die het programma zegt voor te staan, ontbreekt vooralsnog.

Zolang het kabinet geen (voorlopig) besluit heeft genomen over al deze projecten: VAWOZ, 380kV Netuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen en Nieuwbouw kerncentrales is een gedegen analyse en afweging van de cumulatieve effecten op natuur, landschap en leefomgeving onmogelijk.

Vaststelling van een aanlandingslocatie en leidingtracé, wanneer deze inzichten ontbreken is dan ook onaanvaardbaar. De locatiekeuzes voor deze projecten dienen dan ook gelijktijdig genomen te worden.

Deze behoefte aan een gecoördineerde aanpak en het inzicht in de cumulatieve effecten van alle componenten wordt wel geregistreerd in de Integrale Effectenanalyse (IAE), maar de gewenste afwegingen ontbreken vooralsnog. Met nadruk doen we deze oproep hier opnieuw; het gaat daarbij niet strikt om ruimtelijke beschikbaarheid, maar met name over de impact op de kwaliteit van de leefomgeving.

Onevenredige concentratie: Paulinapolder als industriecluster.

Wij refereren hier naar de zienswijzen, die eerder door onze vereniging werden ingediend, t.w.: (1) Inspraakreactie n.a.v. cNRD voor het project 380kV Zeeuws-Vlaanderen (3 maart 2025) en (2) Inspraakreactie re: concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nieuwbouw Kerncentrales (24 juni 2025). Beide zienswijzen zijn kritisch t.a.v. planologische onderbouwingen voor een bestemmingswijziging van de Paulinapolder en bepleiten een vrijwaring van genoemde ontwikkelingen.

In het voorliggende ontwerpprogramma VAWOZ staat vermeld dat er voldoende ruimte blijkt te zijn voor het hoogspanningsstation, de aanlanding van Wind op zee en de kerncentrales. Wij zijn echter van mening dat de ruimtelijke overlast van de energietransitie evenwichtig over Nederland moet worden verdeeld en bij voorkeur gezocht moet worden naar locaties met industriële bestemmingen. De genoemde industriecluster -de opeenstapeling van energieprojecten - achten wij een onevenredige belasting voor Zeeland en voor Zeeuws-Vlaanderen in het bijzonder.

De cumulatieve (milieu)belasting voor de leefomgeving wordt te groot. Te meer ook omdat op de Paulinapolder nu geen industriële, maar (grotendeels) een agrarische bestemming rust.

Op de Mosselbanken geldt wel een industriële bestemming. Daarom dient eerst naar de Mosselbanken gekeken worden voor het vestigen van de z.g. energiecluster.

Natuurinclusieve aanleg.

Het voorkeursalternatief voor aanlandingen in Zeeland is te zien in Figuur 10-2 op bladzijde 62 van het Ontwerpbesluit VAWOZ. Uit dit kaartje maken wij op dat de route vanaf Nieuwvliet-Bad naar het converterstation vnl. via de oude landschappelijke contouren verloopt. Denk hierbij aan dijken en kreek, die tevens onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Zeeland. Zo is dit voorkeursstracé niet ver gelegen van het natuurgebied Groese Polders bij Groede en het natuurgebied Baarzandse Kreek ten zuiden van Breskens. Wij pleiten voor een natuurinclusieve aanleg van de VAWOZ door heel Zeeuws-Vlaanderen, zodat de natuur en biodiversiteit aantoonbaar wordt versterkt. Het criterium van natuurinclusiviteit is cruciaal bij de voornoemde natuurgebieden. Indien bij de aanleg de bescherming van natuurwaarden onvoldoende is geborgd, dient de natuur op een andere manier gecompenseerd te worden in Zeeuws-Vlaanderen.

Tot slot.

Wij vernemen graag uw reactie op de aangedragen punten en zien uit naar het resultaat van verdere afwegingen om de kwaliteit van natuur en landschap in onze leefomgeving te waarborgen. Wij wensen u veel succes.

Met vriendelijke groet,

Namens Natuurbeschermingsvereniging 't Duumpje

J. Timmers.

